

Oversigt over Plantesygdomme.

224. — Oktober 1937.

Der er for Oktober Maaned indkommet Beretninger fra 40 Medarbejdere; endvidere er der besvaret 195 Forespørgsler.

KORN.

Der er indkommet 27 næsten enslydende Beretninger om, at Vintersæden overalt er spiret fortræffeligt, kun ganske enkelte Steder i Jylland har det knebet lidt med at faa Bestanden tæt nok, det skyldes sikkert et for tørt Saabed (Jørgen Christensen, P. Rasmussen).

Alle Indberetterne er enige i, at al Hveden, eller saa godt som al Hveden, afsvampes; ved Kalundborg bruger 10—15 % af Landmændene endnu Blaasten, fordi de tror, Blaasten er skrapmere end Kviksølvmidlerne, det virker jo mere synligt paa Spireevnen; de 85—90 % bruger Kviksølvmidler (A. M. Frederiksen). Rugen bliver sjældnere afsvampet, »Kun undtagelsesvis« (M. Greve, K. M. Nielsen, P. Trosborg, S. M. Sørensen, F. C. Frandsen). »Næsten aldrig« (P. Riis Vestergaard, Sv. A. Rasmussen, N. Svaneborg). Billedet af Rugens Afsvampning tegner sig altsaa meget mørkt; der kan dog spores Fremgang, selvom der endnu er langt igen, før alle er med (E. Paulsen, Jørgen Christensen).

BÆLGPLANTER.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) har i næsten hele Oktober haft ideelt, d. v. s. mildt og fugtigt Vejr. Trods det, er Angrebene endnu aldeles uden Betydning, rimeligvis fordi Jorden fra August-September har været saa tør.

BEDER.

Violet Rodfiltsvamp (*Rhizoctonia violacea*) findes næsten over-

alt i Kolindsund og er meget ondartet, selv paa Steder med særdeles god Afvanding, og hvor der ikke har været Roer tidligere (E. Staunskjær).

KORSBLOMSTREDE.

Bormangel (Marmorering). Optagningen af Kaalroer er ved Oktober Maanedes Slutning ikke begyndt alle Steder, derfor er det ikke muligt at have Overblik over, i hvor stor Udstrækning Bormangelen er til Stede i Kaalroerne. Fra Aalborgegnen hedder det: »Mange Angreb og de fleste ret stærke, særlig paa høj, tør Jord. Borvirkningen er fortrinlig« (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Ved Tylstrup er Angrebene almindelige, men svage (Sv. Svendsen). I Thy er hele Marker angrebne, hvor Jorden er overkalket (F. C. Frandsen). Ved Roskilde er Sygdommen godartet, medens der forekommer et meget stærkt Angreb paa Trollesminde (H. E. Jensen). 8 Indberettere har ikke iagttaget Marmorering i Kaalroerne.

Tørforraadnelse (*Phoma lingam*) er set paa Forsøgsstationerne i visse Kaalroestammer, hvis Frø har været smittet. Den meget fugtige Periode efter Kaalroernes Saaning i Foraaret har bidraget til at forstærke Angrebet, der i Aar er stærkere end i de nærmest foregaaende Aar.

Kaalbroksvamp (*Plasmodiophora brassicae*) er i Aar temmelig generende paa Studsgaard Forsøgsstation.

KARTOFLER.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) har bredt sig i en Del Kuler ved Tylstrup (Sv. Svendsen), i Sønderjylland (P. Rasmussen), ved Brande og Kerteminde (T. K. Ladegaard). Angrebene er værst, hvor Kulerne har faaet Regn eller er dækket for meget, saa de har taget Varme. En Afdækning og Sortering vil snart blive nødvendig, skrives fra Tystofte (H. Bagge). D. 22. Oktober udsendes fra Statens plantepatologiske Forsøg gennem Ritzau en Meddelelse om, at Faren ved for tidlig Dækning af baade Roe- og Kartoffelkuler i Aar er meget større end ellers paa Grund af det usædvanlig milde Vejr. Kartoffler og Roer har næppe været kølet ned under 10°, før de kørtes sammen.

Paa Samsø kom Skimmelangrebet meget sent; det skadede ogsaa de forlængst faldne Sydens Dronning, der blev liggende i Jorden til Optagning sammen med de sildigere Sorter (P. Riis Vestergaard). Ved Lindknud er i tre Tilfælde Knoldene af Up to date aldeles ødelagt, skønt Toppen var sprøjtet 2 Gange og længe holdt sig grøn (Johs. Dons Christensen).

Fra Brande skrives, at skimmelangrebne Knolde forekommer, hvor der hyppes for lidt, hvor Kartofflerne køres op paa Forlag og bliver liggende nogle Dage i fugtigt Vejr, og endelig hvor Kulerne bliver vaade. Sprøjtningen synes ikke at indvirke paa Knoldangrebet (P. Trosborg).

Almindelig Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*) er, som nævnt i Beretningen for September, usædvanlig ondartet i Aar. »Enkelte Iagttagelser tyder paa stærkere Angreb efter Kunstgødning end efter Staldgødning (P. Trosborg).

Rustpletter er paa Brandeegnen hyppige i Up to date og Juli, navnlig paa mørksandede Jorder med Alunderlag (P. Trosborg).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er iflg. Oplysninger fra Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme fundet i Lysabild Kommune i Aabenraa-Sønderborg Amt og i Emmerlev, Tønder Amt. Smitten er dermed konstateret i 6 nye Kommuner i Sommer.

OLAF NIELSEN.

FRUGTHAVEN.

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) er nævnt tidligere som alvorlig i Aar, og dette understreges atter i denne Maaned af et Par Indberetninger. Fra Vestsjælland meddeles om et alvorligt sildigt Angreb paa Signe Tillisch, og hvad der er noget mere bemærkelsesværdigt paa Kolde-mosegaards Reinet.

Trods det, at det er blevet kaldt et »Skurvaar« i Aar, har rationel Sprøjtning af Træerne dog kunnet holde disse fri for Skurv. Som Eksempel herpaa kan nævnes, at en Hollænder, som var her i Landet i Anledning af den 6. nordiske Havebrugsudstilling, efter et Par Timers Vandring i en stor midtsjællandsk Frugtplantage og dennes Frugthus med Forundring og Beundring i Stemmen sagde: »Her er jo slet ingen Skurv.« Det var ikke en høflig, for smigrende Bemærkning af Gæsten, men i Overensstemmelse med Sandheden, da de skurvede Æbler, vi havde set, hurtigt kunde være talt.

Priksygen, der endnu hører til de Sygdomme, man ingen rationelle Midler har imod, spiller mange Steder en betydelig Rolle. Som angrebne er følgende Sorter nævnt af flere Indberettere: Venusæble, Bellefleur de France, Bramley, Marie Grejsen og Graastener. Følgende er nævnt af en Indberetter: Cox' Orange, Early Victoria, Guldspir, Gul Pigeon, Hillested, Høve Reinet, Keswick Codlin, Lord Grosvenor, Rød Pigeon, Rødt Ananasæble, Signe Tillisch, Springrove Codlin og Tyrrestrup Kirsebæræble.

Ved Tystofte er Signe Tillisch, som ikke plejer at være angrebet af Priksyge, stærkt angrebet. Sygdommen kommer først paa Lageret. Springrove Codlin er som sædvanlig stærkt angrebet, men paa den saas Priksygen paa mange af Frugterne allerede ved Nedplukningen, saa de kunde sorteres fra (A. Feilberg).

Ved Haslev er Angrebet af Priksyge ikke nær saa slemt som i de to foregaaende Aar, endskønt Æblerne gennemgaaende er større og færre i Antal (H. Wedege).

Paa Fakseegnen er der en Del Priksyge. Paa et stort gammelt Træ af Gul Pigeon, hvor sidste Vinter $\frac{1}{4}$ af Kronen knækkede af, var der temmelig stærkt Angreb (Ph. Helt).

I Svendborg Amt er der enkelte Steder meget stærke Angreb paa unge Træer, men som Helhed er Sygdommen ikke almindelig (Hans Larsen).

Fra Varde-Esbjergeggen angives af M. Sørensen en Del af de foran nævnte Sorter som angrebne. Om Venusæble bemærkes det, at Angrebet endnu er sjældent, det ses først senere. Det er en Erfaring, som mange har gjort, at Venusæble i udpræget Grad først angribes efter Lagring nogen Tid.

Betydningen af Træernes Alder bekræftes fra flere Sider, bl. a. fra Hornum, hvor der er en Del Prikpsyge paa Frugter fra unge Træer, lidt fra 9-aars og intet fra 17-aars (Hakon Sørensen).

Glasæbler har været ret almindelige i Aar. I nogle, vel nok i de fleste Tilfælde, ses det udvendigt paa Æblerne, at store Dele af dem er omdannet til klare, vanddrukne, men faste Partier, i andre Tilfælde bliver de først klare inde ved Kærnehuset. Det er det uheldigste, thi saa kan de angrebne ikke sorteres fra. De glassede Æbler holder sig ikke saa godt og smager flovt.

KØKKENURTER.

Bladpletsyge (*Septoria apii*) paa Selleri har ved Haslev bredt sig stærkt i Oktober, saa Planterne sidst i Oktober er stærkt angrebet og uden Tvivl er blevet hemmet stærkt i Væksten (H. Wedege).

Hjerteforraadnelse, Bormangel, i Sellerier er med Held bekæmpet ved Hornum med 30 kg Borax pr. ha (Hakon Sørensen).

PRYDPLANTER.

Chrysanthemumrust (*Puccinia chrysanthemi*) er flere Steder godartet i Aar.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LAND- OG HAVEBRUGSPLANTER.

Roeaal (*Heterodera schachtii*). Paa Assensegnen blev 15 Td. Land Sukkerroer stærkt beskadiget af dette Angreb (E. Nielsen).

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Der foreligger 6 Indberetninger om betydelige Angreb af Smelderlarver i Vintersæden. Paa Asnæs blev saaledes ca. 4 Td. Land Hvede næsten ødelagt (E. Nielsen). Fra Hanherred skrives, »at der sidder Larver i Kartofflerne paa alle tørre Jorder« (N. Svaneborg).

Bladrandbiller (*Sitona lineata*) angreb mange Steder Kløveren ved Tylstrup (Sv. Svendsen).

Bønnebiller (*Bruchidius cisti* = *villosus*). I Prøver af Gyvelfrø fandtes stærkt Angreb af denne Bille.

Maalerlarver. Ved Hadsund blev Blomkaal afribbet af Maalerlarver. Det drejer sig sikkert om Arten *Cidaria fluctuata*, der ikke tidligere har gjort sig bemærket som Skadedyr her i Landet (P. Neergaard).

Krusesyge-Galmyg (*Contarinia nasturtii*). En Del Beretninger melder om svage Angreb, og det kan vel i Almindelighed siges, at Krusesygens Følger har været ret godartede i Aar. Fra Tystofte meldes dog, at 5—20 % af Roerne har Bakteriose i Halsen (H. Bagge), og i Hanherred kan $\frac{1}{3}$ af Roerne være raadne i Halsen (N. Svaneborg). Som sædvanlig forholder Roestammerne sig forskelligt de forskellige Steder. I tre Beretninger angives Wilhelmsburger som værst angrebet, medens den paa Tystofte er mindst angrebet.

Fritfluellarver (*Oscinis frit*) har en Del Steder tyndet Vinter-

sæden. Fra Røde Kro skrives: »To Marker, den ene paa 4 ha, den anden paa 2 ha, totalt ødelagt af Fritfluellarver. I begge Tilfælde var Rugen saaet efter Havre, og i begge Tilfælde havde en stærk Haglbyge kort før Høst slaaet en Del Havre af. Efter Skræpløjningen spirede denne Havre, og Markerne var grønne, da der pløjedes til Rug« (A. Laisen). I Hvede og Rug fandtes pletvis stærke Angreb paa Kalundborgegnen (A. M. Frederiksen) og et enkelt paa Samsø i Rug efter Havre (P. Riis Vestergaard). Ogsaa paa Københavnseggen gjorde Larverne sig bemærket (J. Kiilerich). En særlig grundig Undersøgelse blev gennemført paa Skanderborgegnen. Det stærkeste Angreb fandtes i Rug efter Havre, derefter følger i Angrebsstyrke Hvede efter Byg. I nogle Marker (Hvede efter Rug og Hvede efter Havre) var Angrebene stærkest i Sammenkastningerne. Paa denne Egn synes Vintersæden, saavidt man kan skønne paa nærværende Tidspunkt, ikke at trues i særlig Grad i Aar. Arealerne vil blive undersøgt igen i December og Februar-Marts (J. Christensen).

Kaalfluellarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). Der meldes om ret stor Skade i enkelte Marker ved Nr. Nebel (S. M. Sørensen), ligesom et enkelt meget stærkt Angreb er set ved Ravsted (G. Nissen). Ved Tylstrup var Angrebene almindelige, men gennemgaaende ret svage (Sv. Svendsen). Alt i alt har de sene Angreb altsaa været godartede i Aar.

Snegle (*Agriolimax agrestis*). Ved Torkildstrup bredte Sneglene sig fra et Stykke nyudlagt Rajgræsfrø over Rug. Der blev ødelagt to Saabede i hele Agerens Længde, men Angrebet standsedes ved Udstrøning af Byg-avner i en smal Stribe (M. Greve).

PROSPER BOVIEN.
